

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

CAMERA DEPUTAȚILOR

SENATUL

PROIECT DE LEGE

pentru modificarea și completarea Legii nr. 14/2003 a partidelor politice

EXPUNERE DE MOTIVE

Prezentul proiect de lege propune o **reducere a numărului de membri fondatori necesari pentru înființarea unui partid politic de la 25.000 la 3 membri, fără condiționare geografică, pentru liberalizarea vieții politice și în România, care acum se află în contradicție cu legislația majorității țărilor europene, în care înființarea unui partid se face cu 3 membri.**

În România, pentru înființarea unui partid politic, Legea nr. 14/2003 a partidelor politice prevede obligația strănerii a cel puțin 25.000 de semnături ale membrilor fondatori, domiciliați în cel puțin 18 județe și municipiul București, dar nu mai puțin de 700 de persoane pentru fiecare județ și municipiul București.

În nici o altă țară din Uniunea Europeană nu mai există această cerință pentru înscrierea unui partid politic. Legislația statelor UE, în tabelul de mai jos:

Țară	Nr. membri fondatori necesari pentru înființarea unui partid	Țară	Nr. membri fondatori necesari pentru înființarea unui partid
Austria	1	Cehia	3 (susținuți de 1000 cetățeni)
Irlanda	1	Finlanda	3 (susținuți de 5000 cetățeni)
Malta	1	Slovacia	3 (susținuți de 10.000 cetățeni)
Cipru	1	Ungaria	10
Spania	2	Bulgaria	50 (cu 500 de participanți la congresul fondator și min. 2500 de membri)
Slovenia	2	Croația	100
Germania	3	Letonia	200
Franța	3	Grecia	200
R.U. al Marii Britanii și Irlandei de Nord	3	Lituania	1000
Olanda	3	Estonia	1000
Belgia	3	Suedia	1500
Luxemburg	3	Portugalia	7500
Italia	3	Danemarca	1/175 din voturile valabil exprimate la ultimele alegeri
Polonia	3 (susținuți de 1000 cetățeni)	România	25.000

Dintre cele 28 de state membre ale Uniunii Europene, **mai mult de jumătate prevăd ca singură condiție pentru înființarea unui partid existența a 1, 2 sau 3 membri fondatori**: (a) în 13 state se poate înființa un partid nou cu 1-3 membri, fără alte condiții suplimentare, (b) în 4 state sunt necesari 3 membri, cu condiția susținerii prin semnături, (c) în 1 stat sunt necesari 10 membri, (d) în 1 stat sunt necesari 50 membri cu condiția susținerii prin semnături și participare la congres, (e) în 5 state sunt necesari 100, 200, 1000 ori maximum 1500 membri pentru înființarea unui nou partid, (f) numai în Portugalia – 7.500 este necesar un număr mai ridicat de membri fondatori, dar **niciuna din aceste țări nu se poate compara cu România, unde legea actuală cere minimum 25.000 membri fondatori pentru înființarea unui nou partid.**

În statele membre ale Uniunii, numărul membrilor fondatori necesar pentru înființarea unui partid politic este **reduc pentru a permite o largă libertate de asociere și participare la viața publică a cât mai multor persoane.**

Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, anexă a Tratatului UE, este obligatorie pentru statele membre și prevede *Libertatea de întrunire și asociere* ca unul din drepturile fundamentale ale cetățenilor UE: *“Orice persoană are dreptul la libertatea de întrunire pașnică și la libertatea de asociere la toate nivelurile și în special în domeniile politic, sindical și civic...”* (articolul 12).

Statele membre trebuie să creeze condițiile pentru ca acest drept să poată fi exercitat în fapt de cetățeni, fără obstacole, ceea ce România nu face.

Cerința din legea romană a unui număr mare de membri fondatori pentru înființarea unui partid politic este un **obstacol excesiv** pentru exercitarea dreptului de asociere, **mai ales în domeniul participării la viața politică**, vitală pentru o societate democratică.

În țări cu populație mult mai mare decât a României se cer mai puțin de 1.000 de membri fondatori: Marea Britanie - 3, Spania - 2, Germania - 3, Franța - 3. Până și în Federația Rusă numărul s-a redus de la 40.000 la 500.

Mai mult, în România, **cerința unui număr excesiv de mare de membri fondatori este dublată și de cerința geografică inutilă** a existenței a cel puțin câte 700 de membri în fiecare din 18 județe și municipiul București.

Cerința existenței a 25.000 de membri fondatori în 18 județe și municipiul București înseamnă, de fapt, că în România un partid trebuie să aibă o organizare matură înainte de a fi înregistrat oficial. Cu alte cuvinte, legea actuală instituie practic un monopol al partidelor existente. Mai mult, legea actuală creează un monopol pe piața ideilor politice și proiectelor de guvernare în lipsa unei competiții între partide politice diverse, iar cetățenii României sunt limitați în dreptul de a alege liber și de a fi guvernați de organizațiile politice pe care le consideră cele mai adecvate intereselor și valorilor lor.

“În România, în ultimii 25 de ani s-a manifestat o tendință de îngreunare a accesului noilor partide pe scena politică locală și în Parlamentul țării. Această tendință este evidentă când ne raportăm la creșterea în mai multe etape a numărului de susținători de care este nevoie pentru a fi înregistrat un partid, precum și a pragului electoral care trebuie atins de o formațiune politică pentru a obține mandate în Parlamentul României. **În 1990, erau necesari 251 de membri fondatori pentru înființarea unui partid politic. Numărul a crescut la 10.000 în 1996, pentru a ajunge la 25.000 de membri fondatori în 2003 (s.n.).**”¹ Efectul a fost “**descurajarea participării politice a cetățenilor români, din cel puțin două perspective: din cea de candidat la alegeri și din cea de fondator al unei noi formațiuni politice. Aceste două efecte sunt măsurabile și pot fi exprimate prin cifre (s.n.).**”²

Conform studiului citat, legile adoptate în 1996 și în 2003 **au redus numărul partidelor care au participat la competiția electorală** pentru alegerile parlamentare:

1990	1992	1996	2000	2004	2008	2012
67 de partide	140 partide	61 partide	54 partide	45 partide	19 partide	16 partide

“Legea partidelor politice din 2003 a avut ca efect scăderea constantă a numărului de cetățeni români înscriși în formațiunile politice, **de la 1.735.430 în 2003, la 1.307.417 în 2007, pentru a ajunge la 1.208.058 în 2012**”³.

Pragul de 25.000 de membri fondatori, impus de Legea 14/2003 restrânge dreptul de asociere, care este prevăzut în articolul 40 din Constituție. Mai mult, Convenția Europeană a Drepturilor Omului garantează libertatea de asociere (art. 11, alin. 1): “*„Orice persoană are dreptul la libertate de întrunire pașnică și la libertate de asociere (...)”*. Cu toate acestea, o parte din cetățenii români nu se pot exprima

¹ Roberta Ogaru. *Expunere de motive pentru schimbarea legii partidelor* – Campania AMPER de schimbare a Legii Partidelor, <http://partide.amper.org.ro/proiect-pentru-schimbarea-legii-partidelor/expunere-de-motive/>

² idem

³ idem

liber, fiindu-le restricționată participarea politică în calitate de membri al unui partid politic și în calitate de candidați la alegeri.”⁴

Pentru toate aceste argumente, acest proiect propune ca un partid politic să poată fi înființat de minimum **3 cetățeni români, fără condiționări geografice**, propunere în acord cu dreptul la asociere prevăzut în Tratatul UE. De asemenea, înființarea unui partid cu minimum 3 membri presupune automat și alte modificări ale legii:

- a) **înlocuirea obligativității depunerii anuale de liste de membri cu obligativitatea depunerii anuale a numărului de membri** - experiența a arătat că partidele depun an de an liste cu membri care nu mai activează în mod real în cadrul partidelor;
- b) **eliminarea obligativității de a depune liste de candidați, în două campanii electorale parlamentare succesive, în cel puțin 18 circumscripții electorale, reducând numărul la o singură circumscripție** – reducerea obstacolelor în calea participării politice a cetățenilor trebuie să dea posibilitatea acestora de a se exprima politic la nivel de comunitate, fără a fi obligați să depună candidaturi fictive în alte locuri din țară doar pentru a îndeplini cerințe birocratice inutile;
- c) **reducerea numărului minim de 50.000 de voturi, obligatoriu la nivel național, la 1000 de voturi în circumscripția unde s-au depus candidaturi** - după alegerile din 2004, doar 13 partide au supraviețuit condiției de a obține 50.000 de voturi la alegerile din 2004, restul au fost dizolvate de către Tribunalul București, ca urmare a adoptării legii 14/2003.

Competiția politică trebuie să aibă ca obiect valori și obiective. Mărimea și puterea unui partid depind de capacitatea membrilor săi (mulți sau puțini la început) de a convinge electoratul. De aceea, acest proiect dă posibilitatea ca în competiția politică să intre mai multe partide, iar succesul fiecăruia va depinde de valorile pe care le promovează și de cum convinge electoratul.

Această inițiativă reflectă așteptările societății civile din România, fiind realizată și pe baza unui proiect al Asociației AMPER și a campaniei naționale “Politică fără bariere”, susținută public de 16 ONG⁵-uri în luna octombrie 2014.

⁴ Roberta Ogaru. *Expunere de motive pentru schimbarea legii partidelor* – Campania AMPER de schimbare a Legii Partidelor, <http://partide.amper.org.ro/proiect-pentru-schimbarea-legii-partidelor/expunere-de-motive/>

⁵ Asociația E-Civis, Asociația Funky Citizens, Asociația Mișcarea Civică Miliția Spirituală, Asociația Națională a Birourilor de Consiliere pentru Cetățeni, Asociația pentru Apărarea Drepturilor Omului în România - Comitetul Helsinki APADOR-CH, Centrul de Asistență pentru Organizații Neguvernamentale CENTRAS, Centrul de Resurse pentru participare publică – CeRe, Centrul pentru Inovare Publică, Asociația România Vie, Centrul pentru Jurnalism Independent, Comunitatea Uniți Salvăm, Expert Forum, Fundația pentru o Societate Deschisă, Grupul pentru Democrație Participativă – Plenum, Rezistența Urbană, Societatea de Educație Contraceptivă și Sexuală

Tabel comparativ lege în vigoare – modificări propuse

Nr. crt.	Articol Legea 14/2003	Modificarea propusă
1.	Art. 4 alin (1) (1) Partidele politice se organizează și funcționează după criteriul administrativ-teritorial.	Art. 4 alin (1) se modifică și va avea următorul conținut: „(1) Partidele politice se pot organiza și funcționa după criteriul administrativ-teritorial.”
2.	Art. 12 alin (1) (1) Partidele politice au ca subdiviziuni organizatii teritoriale, potrivit organizarii administrative a tarii, care au numarul minim de membri prevazut de statut.	Art.12 alin (1) se modifică și va avea următorul conținut: „(1) Partidele politice pot avea ca subdiviziuni organizații teritoriale, potrivit organizării administrative a țării, care au numarul minim de membri prevăzut de statut.”
3.	Art. 13 alin (1) (1) Adunarea generala a membrilor si organul executiv, indiferent de denumirea pe care o au in statutul fiecarui partid, sunt foruri obligatorii de conducere a partidului politic si a organizatiilor sale teritoriale. Conducerile organizatiilor teritoriale se aleg pentru o perioada determinata, prevazuta de statut.	Art. 13 alin (1) se modifică și va avea următorul conținut: „(1) Adunarea generală a membrilor și organul executiv, indiferent de denumirea pe care o au în statutul fiecărui partid, sunt foruri obligatorii de conducere a partidului politic și a organizațiilor sale teritoriale, dacă acestea există. Conducerile organizațiilor teritoriale se aleg pentru o perioadă determinată, prevăzută de statut.”
4.	Art. 14 alin (1) (1) Adunarea generala a membrilor partidului politic sau a delegatilor acestora, la nivel national , este organul suprem de decizie al partidului. Intrunirea acestuia are loc cel putin o data la 4 ani.	Art. 14 alin (1) se modifică și va avea următorul conținut: „(1) Adunarea generală a membrilor partidului politic sau a delegaților acestora este organul suprem de decizie al partidului. Întrunirea acestuia are loc cel puțin o dată la 4 ani.”
5.	Art. 18 (1) Pentru inregistrarea unui partid politic se depun la Tribunalul Bucuresti urmatoarele documente: a) cererea de inregistrare, semnata de conducatorul organului executiv al partidului politic si de cel putin 3 membri fondatori, care vor fi citati in instanta; b) statutul partidului, intocmit conform prevederilor art. 10; c) programul partidului; d) actul de constituire, impreuna cu lista semnaturilor de sustinere a membrilor fondatori ; e) o declaratie privitoare la sediu si la patrimoniul partidului; f) dovada deschiderii contului bancar.	Art. 18 alin (1) lit. d) se modifică și va avea următorul conținut: „d) actul de constituire; ”
6.	Art. 19 alin (3) și alin (4) (3) Lista trebuie sa cuprinda cel putin 25.000 de membri fondatori, domiciliati in cel putin 18 din judetele tarii si municipiul Bucuresti, dar nu mai putin de 700 de persoane pentru fiecare dintre aceste judete si municipiul Bucuresti. (4) Fiecare lista va cuprinde persoane dintr-o singura localitate. Listele vor fi grupate pe localitati si judete, pentru a se putea verifica prevederile alin. (3).	Art. 19 alin. (3) se modifică și va avea următorul conținut: “(3) Lista trebuie sa cuprindă cel puțin 3 membri fondatori. ” Art. 19 alin (4) se abrogă.
7.	Art. 27 In fiecare an preelectoral partidele politice sunt obligate sa isi actualizeze listele de membri, cu respectarea cerintelor prevazute la art. 19 alin. (3) si (4). Listele actualizate vor fi depuse la Tribunalul Bucuresti pana la data de 31 decembrie a acelu an.	Art. 27 se modifică și va avea următorul conținut: „În fiecare an partidele politice sunt obligate să-și declare numărul de membri la Tribunalul București până la data de 31 decembrie a acelu an.”
8.	Art. 47 alin (1) lit b) b) nu a desemnat candidati, singur sau in alianta, in doua campanii electorale parlamentare succesive, in cel putin 18 circumscripții electorale.	Art. 47 alin (1) lit b) se modifică și va avea următorul conținut: „b) nu a desemnat candidați, singur sau în alianță, în două campanii electorale parlamentare succesive, în cel puțin o circumscripție electorală. ”

9.	Art. 48 alin (2) (2) Numarul minim necesar indeplinirii conditiilor prevazute la art. 1 si 2 este de cel puțin 50.000 de voturi la nivel national, pentru candidaturile depuse in oricare dintre urmatoarele scrutinuri: consilii judetene, consilii locale, Camera Deputatilor, Senat.	Art. 48 alin (2) se modifică și va avea următorul conținut: „(2) Numărul minim necesar îndeplinirii condițiilor prevăzute la art. 1 și 2 este de cel puțin 1.000 de voturi la nivelul unei circumscripții unde s-au depus candidaturi în oricare dintre următoarele scrutinuri: primari, consilii județene, președinți ai consiliilor județene, consilii locale, Camera Deputatilor, Senat.”
10.	Art. 53 (1) Partidele politice existente la data intrarii in vigoare a prezentei legi continua sa functioneze pe baza actelor legale de inregistrare valabile la data infiintarii. (2) In termen de 6 luni de la intrarea in vigoare a prezentei legi, partidele politice existente se vor conforma prevederilor acesteia, urmand procedura judiciara stabilita la art. 18-21, sub sanctiunea radierii din Registrul partidelor politice. (3) Termenul de 6 luni pentru inscriere este un termen de decedere.	La art. 53, alin (2) și alin (3) se abrogă

FORMA INIȚIATORULUI

Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 14/2003 - Legea partidelor politice, republicată

Parlamentul României adoptă prezenta lege

Articol unic.- Legea nr.14 din 9 ianuarie 2003 Legea partidelor politice, republicată în Monitorul Oficial nr. 550 din 06 august 2012, se modifică după cum urmează:

1. La Articolul 4, alineatul (1) se modifică și va avea următorul conținut:

„(1) Partidele politice se pot organiza și funcționa după criteriul administrativ-teritorial.”

2. La articolul 12, alineatul (1) se modifică și va avea următorul conținut:

„(1) Partidele politice pot avea ca subdiviziuni organizații teritoriale, potrivit organizării administrative a țării, care au numărul minim de membri prevăzut de statut.”

3. La Articolul 13, alineatul (1) se modifică și va avea următorul conținut:

„(1) Adunarea generală a membrilor și organul executiv, indiferent de denumirea pe care o au în statutul fiecărui partid, sunt foruri obligatorii de conducere a partidului politic și a organizațiilor sale teritoriale, dacă acestea există. Conducerile organizațiilor teritoriale se aleg pentru o perioadă determinată, prevăzută de statut.”

4. La Articolul 14, alineatul (1) se modifică și va avea următorul conținut:

„(1) Adunarea generală a membrilor partidului politic sau a delegaților acestora este organul suprem de decizie al partidului. Întrunirea acestuia are loc cel puțin o dată la 4 ani.”

5. La articolul 18, alineatul (1), litera d) se modifică și va avea următorul conținut:

„d) actul de constituire”

6. La articolul 19, alineatul (3) se modifică și va avea următorul conținut:

“(3) Lista trebuie să cuprindă cel puțin **3 membri fondatori.**”

7. La Articolul 19, alin (4) se abrogă.

8. Articolul 27 se modifică și va avea următorul conținut:

„În fiecare an partidele politice sunt obligate să-și declare numărul de membri la Tribunalul București până la data de 31 decembrie a aceluși an.”

9. La articolul 47, alineatul (1), litera b) se modifică și va avea următorul conținut:

„b) nu a desemnat candidați, singur sau în alianță, în două campanii electorale parlamentare succesive, în cel puțin o circumscripție electorală.”

10. La articolul 48, alineatul (2) se modifică și va avea următorul conținut:

„(2) Numărul minim necesar îndeplinirii condițiilor prevăzute la art. 1 și 2 este de cel puțin 1.000 de voturi la nivelul unei circumscripții unde s-au depus candidaturi în oricare dintre următoarele scrutinuri: primari, consilii județene, președinți ai consiliilor județene, consilii locale, Camera Deputaților, Senat.”

11. La articolul 53, alineatul (2) și alineatul (3) se abrogă.